

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih DÖNMEZ tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Zonguldak, 1829 yılından bugüne kadar 192 yıllık geçmişiyle kömürle bütünleşmiş ve kömürle var olmuş bir kenttir. Zonguldak'ın ekonomisi, istihdamı büyük oranda kömüre bağlıdır. Maden mühendisi yetiştiren ilk yüksekokul Zonguldak'ta açılmıştır. Maden mühendisliği eğitimi 1924 yılında Zonguldak'ta başlamış ve 1961 yılına kadar devam etmiştir. Cumhuriyet'in ilk 50 yılında Zonguldak, Türkiye'de madencilik eğitiminin merkezi olmuştur.

Maden mühendislerinin ilk örgütlenme çalışmaları da, "Maden Mektebi" binalarında 1930 yılında "Türk Maden Mühendisleri Cemiyeti" adıyla başlamıştır. Daha sonra da şu anda Maden Mühendisleri Zonguldak Şubesi'nin bulunduğu tarihi binaya taşınmıştır.

Bu bina Ereğli Kömürleri İşletmesi (EKİ) tarafından 01.06.1964 tarihinde, Türk Maden Mühendisleri Cemiyeti ve Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi'ne kiralanmıştır. Daha sonra Türkiye Taşkömürü Kurumu, Yönetim Kurulu'nun 11 Ocak 1985 tarih ve 7 sayılı kararına bağlı olarak, 22 Ocak 1985 tarihinde yapılan protokol doğrultusunda Maden Mühendisleri Odası'na tahsis edilmiştir.

Tarihi miras niteliğinde olan bu binanın yapımına 1906 yılında başlanılmıştır. "Liman İmtiyaz Sahasındaki" liman yükleme tesisleri üzerindeki bu tarihi yapı, Fransızlardan 1936 yılında teslim alınmıştır. Bina, 1955 yılında yeni liman yükleme tesisleri yapılıncaya kadar vagon sayım binası olarak kullanılmıştır. 115 yıllık geçmişi ve Zonguldak'ın endüstriyel tarihine tanıklık etmesi ile de binanın Zonguldak tarihi açısından önemi büyüktür.

Kömür ve madencilik geçmişi düşünüldüğünde, 66 yıl önce Maden Mühendisleri Odası'nın ilk şubesi olarak açılan Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi, kentimizin en önemli sivil toplum kuruluşlarından biridir. Maden Mühendisleri Odası Zonguldak şubesi, kömürün başkenti olan Zonguldak'ta madencilik alanında çok sayıda kongre, bilimsel çalışma ve eğitim faaliyetine ev sahipliği yapmıştır. Kömüre dair çok sayıda dokümanın da muhafaza edildiği şube binasında, Zonguldak'taki pek çok kültürel etkinlik de gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla kentimiz için önemi büyük olan kömür ve madencilik alanında hizmet veren şube, yıllar içinde bu binayla ve Zonguldak ile bütünleşmiştir.

Tüm Dünyada bir kentin parçası haline gelmiş, o kentin kimliğini tanımlayan ve hafızasını oluşturan yapılar vardır. Bu yapılar, o kentte yaşayanlar açısından taşıdığı değer ve anlamla birlikte, sahip oldukları mimari özellikleri ile de şehirlerin belleğinde yer ederler.

TMMOB'a bağılı Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi tarafından, 29 Eylül 2021 tarihinde yapılan açıklamaya göre; Zonguldak Maden Mühendisleri Şubesi'nin faaliyetlerini yürüttüğü bu tarihi bina, Enerji Bakanlığı'nın talimatı ile hazineye devredilecektir. Söz konusu binanın devrinden sonra boşaltılacağı, yerine "Millet Kiraathanesi" veya "Kitap Kafe tarzında bir şey" yapılacağı ifade edilmektedir.

Konuyla ilgili olarak Ak Partililer tarafından da farklı açıklamalar yapılmaktadır. Zonguldak Belediye Meclisi'nin 1 Ekim 2021 tarihinde yapılan toplantısında Belediye Başkanı Selim Alan; *"Bizim orayla ilgili bir yıkım görüşümüz yok. Olsaydı şimdiye kadar olurdu. Bakanlığa bazı vatandaşların talebi olmuş. Vali Mustafa Tutulmaz da bunu uygulayacağını söyledi. Oraya millet kütüphanesi değil 'Kitap Kafe' tarzında bir şey yapılacak"* derken, Ak Parti Zonguldak İl Başkan Yardımcısı Muammer Avcı 3 Ekim 2021 tarihinde, üstelik de akşam saatlerinde yaptığı açıklamada *"Bir süredir kamuoyunun gündemini meşgul eden, Maden Mühendisleri lokalinin, yıkılacağı, kütüphane olacağı, kafe olacağı gibi, yanlış yönde bilgiler paylaşılmaktadır. Gerçek şu ki, benim bizzat Cumhurbaşkanımızın ağzından duyduğum; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı toplu konut idaresi marifetiyle, ilimiz merkezinde bulunan sahil bandında devam eden düzenleme içerisinde yer alan Maden Mühendisleri lokalinin bulunduğu binanın, "Millet Kiraathanesi" konsepti çerçevesinde, her yaştan ve her kesimden insanımızın rahatlıkla ulaşabileceği ve imkanlarından faydalanabileceği bir hale dönüştürülmesidir"* ifadelerine yer vermiştir.

Zonguldak ile bütünleşmiş, Zonguldak'ta yaşayan herkesin, zaten rahatlıkla kullanabildiği bu tarihi bina ile ilgili olarak üst üste yapılan bu tutarsız açıklamalar bu yanlış kararın, kentin tarihini, sosyal yapısını ve madenciliğin Zonguldak için önemini bilmeyen kesimlerce alındığını göstermektedir. Ak Parti yetkililerince, bir yandan vatandaşlardan talep geldi şeklinde açıklama yapılırken, bir yandan da doğrudan Ak Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından talimat verildiği söylenerek birbiriyle çelişen açıklamalar yapılması, bu konuda Ak Partililerin de kafalarının karışık olduğunu ve bu karar nedeniyle mahçup olduklarını göstermektedir. Kentin tarihini, kültürel dokusunu, sosyal yapısını ve Zonguldak'ın madencilik alanındaki birikimlerini yok sayarak alınan günübirlik kararlarla Zonguldak'ın kent planlaması, şehir estetiği bozulmakta, geçmişten günümüze kalan kültürel miras yok edilmektedir.

Boşaltılması istenen bu tarihi bina, Maden Mühendisleri Odasının faaliyetlerinin çok çok üzerinde etkisi olan, tüm Zonguldak'ın sosyal ve kültürel yaşamına damga vuran bir binadır. Maden Mühendisleri Zonguldak Şubesi'nin boşaltılması kararı, sadece maden mühendisleri odasını değil, Zonguldak'ta yaşayan, Zonguldak'a gönül vermiş binlerce insanı da üzecektir. Çünkü bu bina artık kentle bütünleşmiştir ve kentin ayrılmaz bir parçasıdır.

Zonguldak'ta "Millet Kiraathanesi" yapılabilecek çok sayıda mekan varken, halkın tamamının kullandığı, tarihi miras olarak da değeri ve önemi tartışmasız olan bu bina da ısrarcı olunması Zonguldak'a ihanettir.

Üstelik bu durum Ak Parti'nin Zonguldak'a, tarihi kültürel ve endüstriyel mirasına ilk ihaneti de değildir. Cumhuriyet'in ilk kenti olan Zonguldak'ta kültürel miraslar ve kentin hafızasını oluşturan her kazanım birer birer yok edilmektedir. Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün bir portresi ve "Gençliğe Hitabe"si onarım bahanesi ile kaldırılmış, yerine konulmamıştır. Zonguldak açısından tarihsel ve simgesel önemi yüksek olan Mustafa Kemal Atatürk'ün Zonguldak'a ayak bastığı yerde, Atatürk'ü çiçekle karşılayan Ayten Alper'in heykeli, Sahil Projesi nedeniyle kaldırılmıştır. Yine Sahil Projesi nedeniyle, Zonguldak'ın en eski binalarından olan, Türkiye Denizcilik İşletmelerine ait, 1952 yılından beri hizmet veren 69 yıllık bina yıkılmıştır. Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi'nin faaliyet gösterdiği binanın hemen yanında yer alan, Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Zonguldak'a çıktığı iskele kullanılamamaktadır. Yine Cumhuriyet kurumlarından olan ve Zonguldak kent kimliğinde önemli yeri olan bir kadın mimar tarafından yapılan kız meslek lisesi "otopark" yapılmak için yıkılmak istenmiştir.

Tarihi nitelikteki bu yapının boşaltılması ya da yıkılması, Ak Parti'nin Cumhuriyet'in ilk kenti olan Zonguldak'ta, Atatürk ve Cumhuriyet değerleri ve kazanımları, tarihi, kültürel ve endüstriyel mirası birer birer yok edilmeye çalışılmaktadır. Zonguldak'ta Ak Parti tarafından, tarihi, geçmişli olmayan kimliksiz bir kent yaratılmaya çalışılmaktadır.

Bu çerçevede;

- 1) Sahil Projesi kapsamında Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi'nin faaliyet gösterdiği bina, Bakanlığınız talimatı ile hazineye devredilecek midir?
- 2) Eğer devredilecekse, Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi'nin faaliyet gösterdiği binanın devredilmesi hangi kurum ya da kuruluş tarafından ve hangi gerekçe ile talep edilmiştir?
- 3) Eğer bu tarihi bina hazineye devredilecekse; Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi'nin faaliyet gösterdiği binanın, hazine devrinden sonra yerine "Millet Kiraathanesi" ya da "Kitap, kafe tarzında bir yer" yapılacağı iddiası doğru mudur?
- 4) Eğer bu iddia doğru ise; 115 yıl önce yapımına başlanan, Zonguldak ve Zonguldaklılarla bütünleşen, halkın her kesiminin de kullandığı bu bina yerine, kentin başka bir bölgesine "Millet Kiraathanesi" ya da "Kitap, kafe tarzında bir yer" yapılması neden düşünülmemiştir?
- 5) Bu binanın yıkılması düşünülmekte midir?
- 6) Sahil Projesi kapsamında yapılan birçok değişikliğin Zonguldak tarihini ve kültürel mirasını yok edecek şekilde planlanması bir tesadüf müdür?
- 7) Stratejik önemi büyük olan taşkömürünün merkezi Zonguldak'ta, Türkiye Taşkömürü Kurumu'na ait, tarihi ve endüstriyel miras niteliğinde olan, kömüre dair sayısız dokümanın da muhafaza edildiği bu alanın, restore edilerek korunması ve geliştirilerek ülkemizde kömür arşivi oluşturulması için çalışmak yerine, devredilerek yıkılmasına yol açılacak bir süreci başlatılmasına Türkiye Cumhuriyeti'nin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olarak izin vermenizin sebebi nedir?